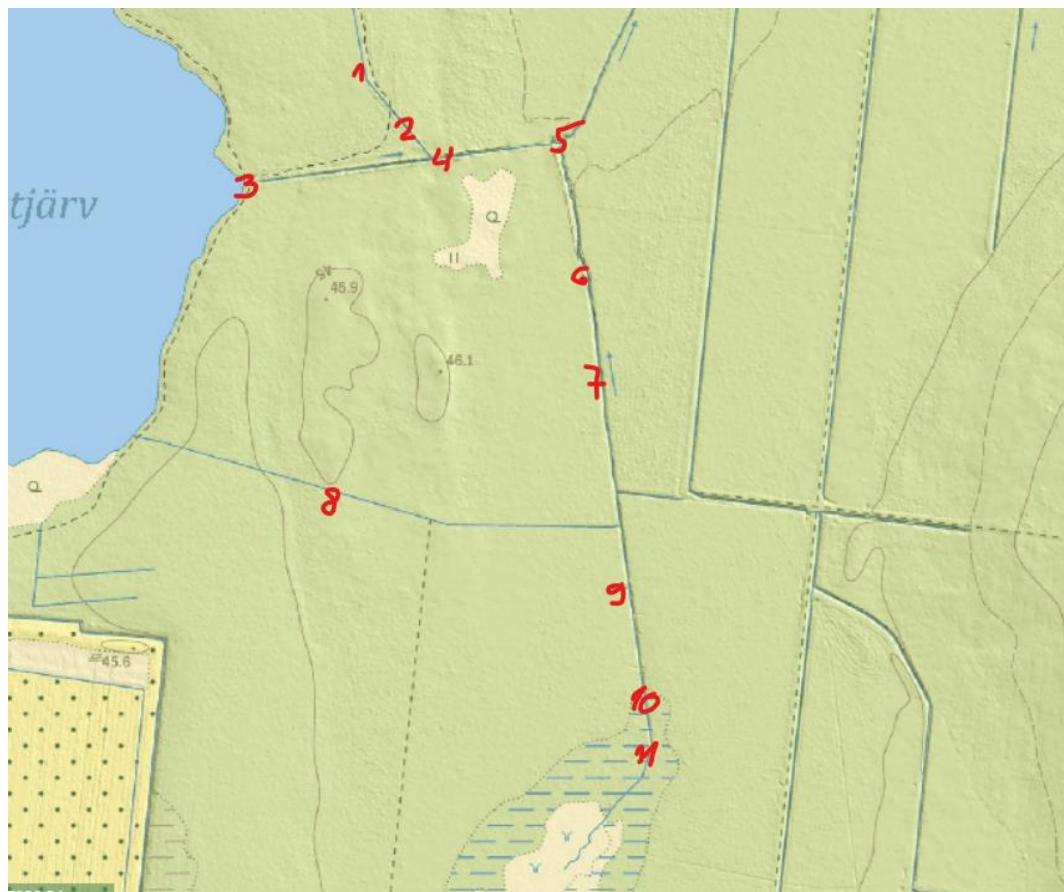

Nigula oja (VEE1022300) ülemjooksu vaatlus

Vaatluse aeg 16.08.25. Vaatleja Marko Vainu

1. Kuiv, madal, metsasammaldega vagu. Ei peaks olema ETAKis kraavina kaardistatud:

2. Siin oli vagu sügavam, aga ikkagi täiesti kuiv. Siin on ETAKi sinine kriips pigem põhjendatud.

3. Järvest lähtub pruuni veega vett täis, lai kraav. Vesi seisis:

4. Kahe meetri sügavuse, peaaegu püstloodis kallastega süvendi põhjas voolas korralikult vett. Liiv oli põhjas. Särg on hakanud veidi looklema. Lõunakaldal on selge kraavivall:

5. Läänest ja lõunast tuleva telje ühinemiskoht. Vett oli palju ja see seisis, kuna ilmselt oli allavoolu koprapais. Ei saanud hinnata, kummast harust rohkem vett tuli:

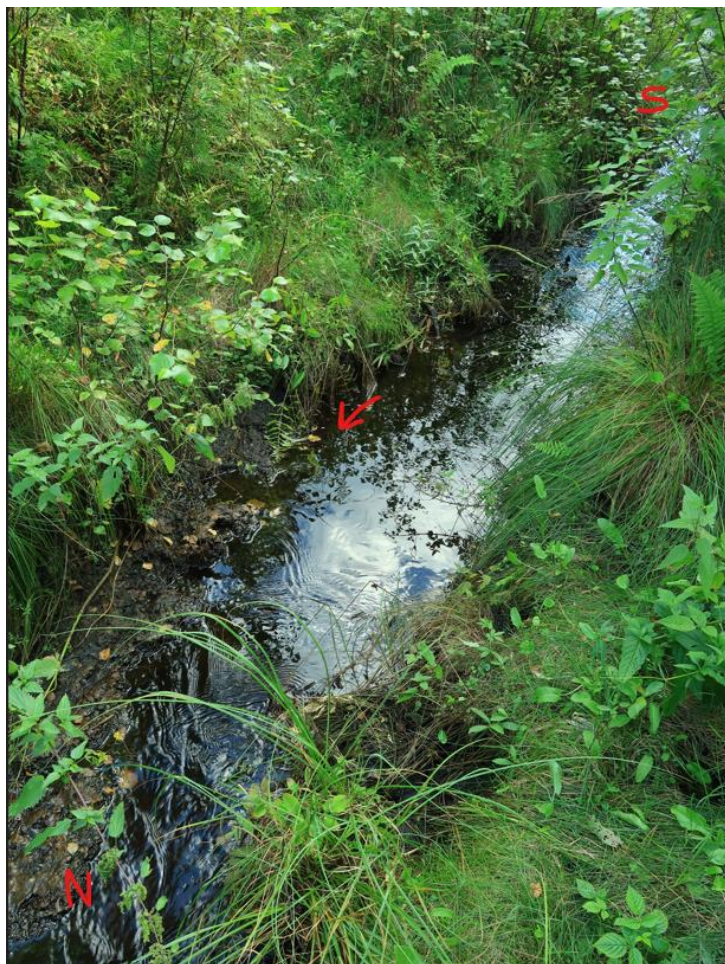

6. Süvendatud sängis voolas aeglaselt tumedat vett:

7. Vool oli kiirem kui eelmises punktis. Voolab turba sees:

8. Mõnekümne cm laiune, aga poole meetri sügavune, kuiv, laanikut täis kasvanud vagu:

9. Koprapäis. Vesi voolas vahutades üle ja läbi paisu:

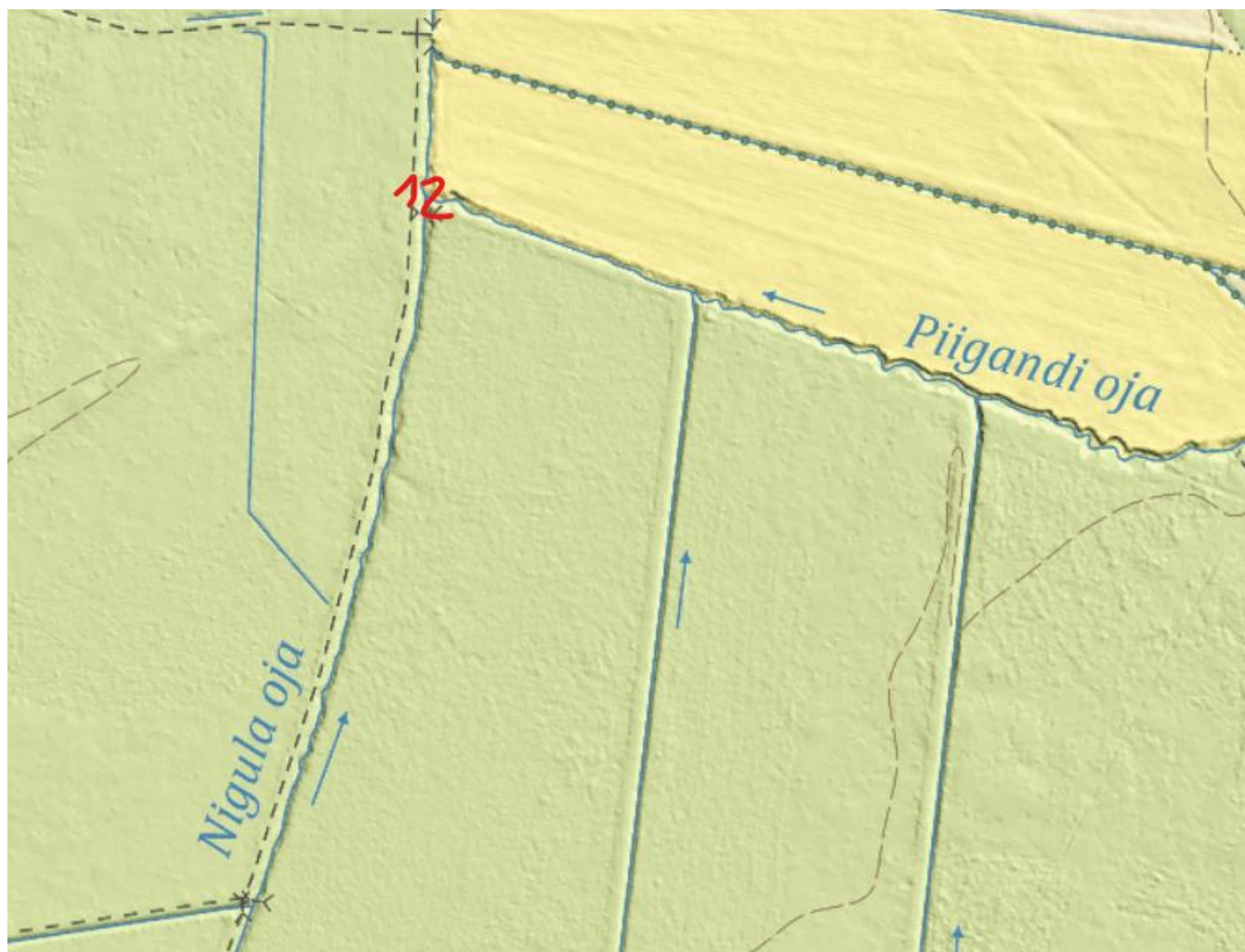

10. Vesi voolas kohati kitsamas, paarikümne cm laiuses, kohati laiemas sängis. Selget kraavivalli ei eristunud:

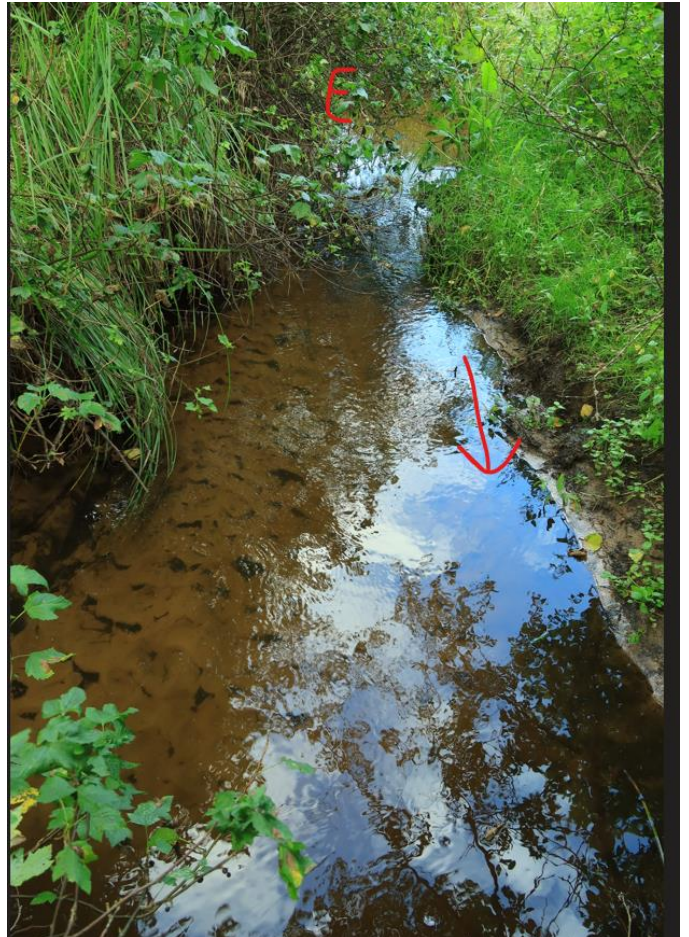

11. Valgejärve soos, pilliroo vahel oli voolusäng endiselt eristuv. Elektrijuhtivus oli $327 \mu\text{S}/\text{cm}$:

12. Piigandi oja suue Nigula ojja. Piigandi oja vesi oli selge, Nigula oja oma pruun. Piigandi oja vooluhulk tundus silma järgi hinnates mõnevõrra suurem:

Olukord ajaloolistel kaartidel:

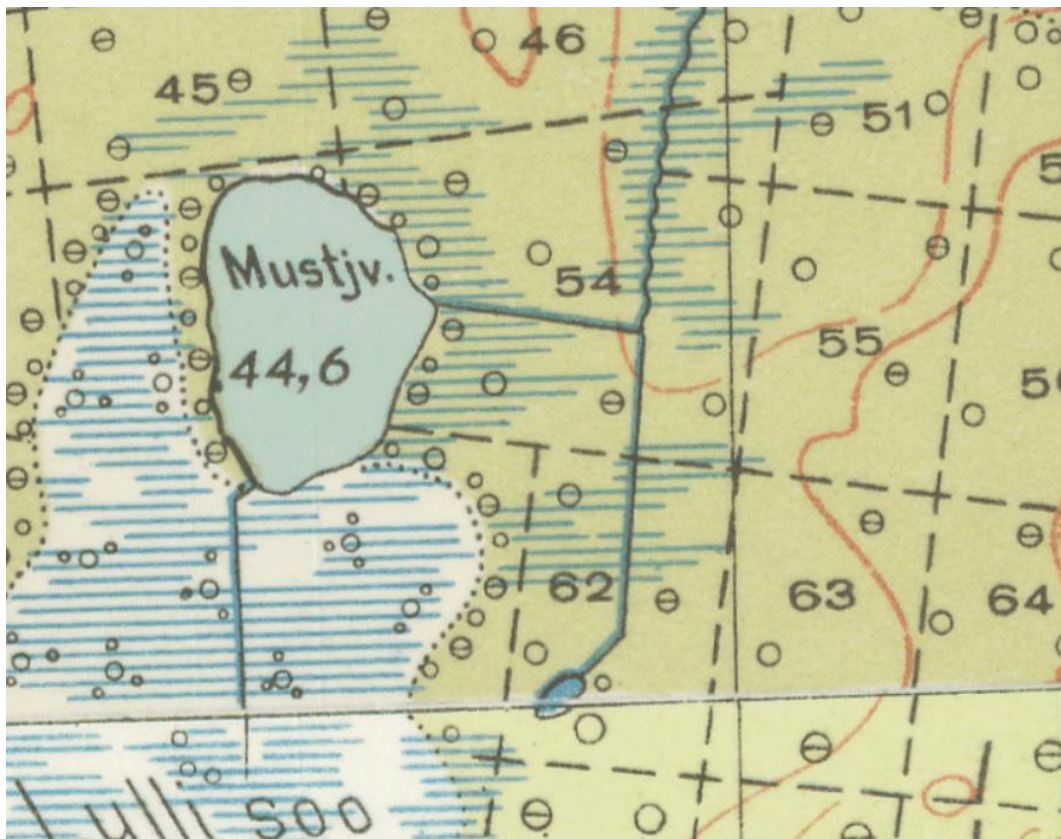
Rückeri Liivimaa kaardil on kujutatud looduslikke väljavoole nii Valg- kui Mustjärvest:

Verstasel kaardil on looduslikumat telge kujutatud pigem Valgejäre poolt:

EV 1:50 000 topokaardil on mõlemad teljed kuni ühinemiskohani kaardistatud sirglõikudena:

Heinrich Riikojä 1934. aasta järvede nimestikus on Valguta Valgejärve nimetatud Nigula oja lähteks ning Mustjärve kohta on märkus, et tegemist on umbjärvega:

	veskijärv (R.)									tatud
916	?, Оз. Кань	15—34	Vi	89; 25	0·250	0·080	1·7	—	68·1	Umbjärv
917		15—36	T	—23; —73	0·110	0·080	0·8	—	49	Läbimisjärv; paisu- tatud
918	Mustjärv (R.); Оз. Мустъ- ярвѣ	15—36	T	22; 20	0·610	0·420	22·0	—	43·7	Umbjärv
919	Valgejärv (T.); Оз. Вальгъ- ярвѣ	15—36	T	37; 2	0·320	0·110	2·5	—	47	Lähtejärv (algab Nigula jõgi)
920	Väike Asema järv, 1. Asema järv (R.)	15—37	T	137; —38	0·140	0·100	1·3	5·25	34	Andmed: H. Riik- oja

Riikojä lähtus järvede nimestiku koostamisel verstasest kaardist, kuid tehti ka kohapealseid vaatluseid. Seega on võimalik, et ta tõlgendas verstasel kaardil Mustjärve idakaldal olevat kraavi ebaolulisena või omas kohapealset teadmist, et kaardil kujutatud kraavis toona enamjaolt vett ei voolanud.

Aare Mäemets kirjutas 1964. aastal Eesti järvede raamatus, et Mustjärve veepinda alandati 19. sajandi lõpul ligikaudu meetri võrra ning et järvest on kaevatud suur kraav itta Nigula oja.

Järeldused: Nii praeguse väljanägemise kui ka enamike ajalooliste allikate põhjal oleks **Nigula oja sobivamaks lähteks Valguta Valgjärv**. Järvest lähtuv, soos osaliselt mõtteline, telg on ülemjooksul säilitanud ka ma loodusliku väljanägemise.

Kuigi Nigula ja Piigaste oja ühinemiskohas võiks vaatluse põhjal lugeda peavooluks Piigaste oja, polnud vooluhulkade erinevus sedavõrd suur, et Nigula oja peaojaks lugemine talumatult ebalooiline tunduks. Ühinemiskohast allavoolu oleva vooluveekogu vee värvi määrab oma pruuni veega Nigula oja ning Nigula talu, mille järgi oja nime on saanud, asub ühinemiskohast allavoolu. Seega pole olemasoleva lahenduse, et Piigandi oja suubub Nigula oja, mitte vastupidi, muutmiseks piisavalt argumente.